

državna potpora dodijeljena suprotno članku 12. ovoga Zakona nezakonita i podliježe povratu sukladno odredbama članka 18. ovoga Zakona.

Shodno članku 12. stavak (7) Zakona, Vijeće je u postupku *ex post* kontrole utvrdilo kako predmetna državna potpora nije usklađena sa Zakonom i podzakonskim aktima usvojenim na temelju njega, jer predmetna državna potpora u obliku garancije nije usklađena ni s jednom kategorijom državne potpore iz članka 1. stavak (2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Sukladno navedenome, Vijeće je odlučilo kao u točki 1. dispozitiva ovoga Rješenja.

S obzirom na to da je člankom 18. stavak (3) Zakona propisano da ako se *ex post* kontrolom utvrde nepravilnosti, Vijeće određuje davatelju državne potpore rok od najdulje 90 dana za otklanjanje utvrđene nepravilnosti, Vijeće je u postupku utvrdilo kako se nepravilnost u konkretnome slučaju ogleda u neispunjenju svih kriterija iz članka 137. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, odnosno uvjeta iz točke 4) navedenoga članka, s obzirom da za predmetnu Garanciju nije plaćena premija obračunata primjenom tržišnih načela.

U svrhu otklanjanja utvrđene nepravilnosti, davatelji državne potpore, Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, dužni su naplatiti tržišnu premiju za izdanu garanciju od ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, utvrđenu sukladno članku 6. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj i odredbama Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) i Obavijesti Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa ("Službeni list EU", br. C 14/2008).

Na taj način bi ispunili uvjet iz članka 137. stavak (1) točka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, a budući da je Vijeće u postupku utvrdilo kako su ostali uvjeti iz članka 137. stavak (1) navedene Uredbe ispunjeni, predmetna garancija ne bi predstavljala instrument dodjele državne potpore.

Vijeće je, sukladno navedenome, odlučilo kao u točki 2. dispozitiva ovoga Rješenja.

Sukladno članku 18. stavak (3) Zakona, kojim je propisano da, ako davatelj državne potpore ne otkloni nepravilnosti, Vijeće donosi negativnu odluku iz članka 12. stavak (3) točka d) ovoga Zakona i utvrđuje obvezu povrata iznosa dodijeljene državne potpore od korisnika u visini utvrđenih nepravilnosti, uvećanom za iznos zatezних kamata koje teku od dana kada su se utvrđene nepravilnosti pojavile do dana povrata njezinoga iznosa, Vijeće je odlučilo kao u točki 3. dispozitiva ovoga Rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka ovoga Rješenja.

Broj UP/I 03-26-1-54-4/21
29. lipnja 2022. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća za državnu potporu BiH
Dr. Radmila Čičković, v. r.

Na osnovu člana 12. stav (7) i člana 18. stav (3) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te člana 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne pomoći sa propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne pomoći u obliku garancije korisniku

Mješoviti holding "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница, Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине на 121. сједници, одржаној 29. јуна 2022. године, донио је следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да државна помоћ додијељена у облику гаранције Републике Српске кориснику МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница није у складу са Законом о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини.
2. Налаже се Министарству финансија и Министарству енергетике и рударства Републике Српске, као даваоцима државне помоћи, да у року од 90 дана од дана пријема овог рјешења оtkлоне неpravилности утврђене у тачки 4. образложења овог рјешења, односно да обрачунају и наплате тржишну премију за предметну гаранцију од корисника државне помоћи из тачке 1. диспозитива овог рјешења и Савјету доставе доказ о извршеној уплати.
3. Ако даваоци државне помоћи не поступи по захтјеву из тачке 2. диспозитива овог рјешења, Савјет ће донијети негативну одлуку и утврдити обавезу поврата незаконито додијељене државне помоћи.
4. Ово рјешење биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Захтјев за покретање поступка

Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) запримо је 22.06.2021. године под бројем: УП/И 03-26-1-77-1/21 пријаву Министарства енергетике и рударства Републике Српске за одобрење државне помоћи у облику гаранције Републике Српске кориснику Мјешовити холдинг "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница.

У смислу члана 14. став (1) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон), Министарство финансија Републике Српске је својим актом дало консултативно мишљење, број 06.10/421-237-1/21 од 01.06.2021. године, на пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске која се односи на издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, те у прилогу, сходно одредби члана 12. став (2) Закона, доставило Савјету Образац за пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске.

Уз Образац за пријаву државне помоћи (у даљем тексту: Образац пријаве), подносилац је доставио копије следеће документације:

- Одлуке Владе Републике Српске о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 04/1-012-2-1428/21 од 13.05.2021. године,
- Захтјева МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 5434/21 од 11.05.2021. године,
- Одлуке Скупштине акционара МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д.

- Бања Лука о дугорочном задужењу првом емисијом обвезница јавном понудом, број СА - 1180-4/21 од 05.03.2021. године,
- Закључка Одбора за ревизију ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број ОР-6720-3/20 од 25.12.2020. године,
 - Записника са 51. ванредне сједнице Скупштине акционара ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број СА - 1180/21 од 05.03.2021. године,
 - Одлуке Надзорног одбора ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука о дугорочном задужењу првом емисијом обвезница, број НО - 6730-3/20 од 25.12.2020. године,
 - Одлуке Надзорног одбора ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука о измјени и допуни Одлуке о дугорочном задужењу првом емисијом обвезница јавном понудом, број НО - 5450/20 од 11.05.2021. године,
 - Процјене финансијског стања ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука у вези са дугорочним задужењем првом емисијом обвезница јавном понудом из априла 2021. године (Економски институт а. д. Бања Лука),
 - Пројекције финансијских извјештаја, биланса стања и успјеха, те биланса новчаних токова за период издавања гаранције,
 - Одлуке Владе Републике Српске у функцији Скупштине акционара Акцијског фонда Републике Српске а. д. Бања Лука у МХ "ЕРС" МП а. д. Требиње о давању сагласности МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за прву емисију обвезница јавном понудом, укупне номиналне вриједности 40.000.000,00 КМ, број 04/1-012-2-563/21 од 25.02.2021. године,
 - Одлуке о измјени Одлуке Владе Републике Српске у функцији Скупштине акционара Акцијског фонда Републике Српске а. д. Бања Лука у МХ "ЕРС" МП а. д. Требиње о давању сагласности МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за прву емисију обвезница јавном понудом, укупне номиналне вриједности 40.000.000,00 КМ, број 04/1-012-2-957/21 од 01.04.2021. године, и
 - Биланса стања, успјеха и токова готовине МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за 2019. и 2020. годину.

Увидом у поднесу пријаву Савјет је утврдио да је она неправилна јер су достављене неовјерене копије докумената, што није у складу са чланом 2. став (4) Одлуке о поступцима и обрасцима за подношење обавјештења о државној помоћи и праћење државне помоћи ("Службени гласник БиХ", број 64/13) и чланом 5. став (2) Уредбе о начину и процедурама пријављивања државне помоћи у Републици Српској ("Службени гласник РС", број 105/13), којим је прописано да је давалац државне помоћи дужан уз поднесу пријаву (обавјештење) да приложи сва неопходна документа или овјерене копије докумената којима се потврђује исправност података наведених у пријави.

Такође, Савјет је из наведеног обрасца пријаве и пратеће документације закључио да је наведена пријава и непотпуна, јер не садржи сва документа неопходна за њену оцјену и доношење одлуке у складу са чланом 12. став (3) Закона.

Узимајући у обзир наведено, Савјет је путем Министарства финансија Републике Српске затражио од Министарства енергетике и рударства Републике Српске

допуни предметне пријаве државне помоћи актом број УП/1 03-26-1-77-2/21 од 06.07.2021. године.

Дана 28.09.2021. године Министарство финансија Републике Српске је актом број 06.10/421-237-2/21 од 23.09.2021. године доставило дописе Министарства енергетике и рударства Републике Српске, акт број 05.05/052-2140-2/21 од 28.07.2021. године и акт број 05.05/052-2140-3/21 од 04. 08. 2021. године, у прилогу којих је достављена следећа документација:

- Гаранција Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године,
- Уговор о регулисању међусобних права и обавеза по основу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21, за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, закључен 03.08.2021. године између Министарства финансија и Министарства енергетике и рударства Републике Српске, као давалаца гаранције, са једне стране, и МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, као емитента, са друге стране, и
- овјерене копије докумената достављених уз пријаву државне помоћи од 22.06.2021. године.

2. Примijeњени прописи

Осим одредаба Закона, Савјет је у поступку примијенио и одредбе Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској ("Службени гласник РС", број 111/20), Закона о електричној енергији ("Службени гласник РС", број 68/20), Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске ("Службени гласник РС", бр. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20 и 28/21) и Уредбе о поступку издавања гаранција Републике Српске ("Службени гласник РС", број 131/20), те у сврху поређења прописе Европске уније из области државне помоћи.

У складу са одредбом члана 4. став (1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској којом је прописано да се државна помоћ може додијелити ако програм (шема) или појединачни пројекат државне помоћи испуњава услове из ове уредбе и члана 71. став 2. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 5/08 - издање Међународни уговори) (у даљем тексту: ССП), Савјет је обавезан да приликом оцјене захтјева за додјелу државне помоћи примјењује не само право БиХ него да на одговарајући начин примијени и критеријуме и услове који произлазе из примјене конкуренцијских правила која важе у Заједници и инструмената за тумачење које су усвојиле институције Заједнице. Осим Уредбом о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, обавеза примјене наведених критеријума и услова Савјету је прописана одредбом члана 71. став 1. тачка ц) ССП-а који гласи: Конкуренција и друге економске одредбе "1. Сљедеће је неспојиво са правилном примјеном овог споразума, у мјери у којој може утицати на трговину између Заједнице и Босне и Херцеговине: (ц) свака државна помоћ којом се нарушава или пријети нарушавање конкуренције давањем предности одређеним предузећима или одређеним производима", те ставом 2. истог члана који гласи: "2. Свака пракса супротна овом члану оцјењиваће се на основу критеријума који произлазе из примјене правила конкуренције важећих у Заједници, посебно чл. 81., 82., 86. и 87. Уговора о оснивању Европске заједнице (у даљем тексту: Уговор о ЕЗ) и инструмената за тумачење које су усвојиле институције Заједнице."

Како одредбама Закона и Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској нису детаљно образложени критеријуми и услови из појма/дефиниције државне помоћи, те критеријуми и услови за додјелу државне помоћи у облику гаранција, Савјет је у конкретном случају у сврху поређења, сходно члану 71. став 2. ССП-а, узео у обзир и слjedeће прописе Европске уније:

- Обавјештење Комисије о појму државне помоћи из члана 107. став 1. Уговора о функционисању Европске уније ("Службени лист Европске уније", серија Ц, број 262/1, 19.07.2016) [у даљем тексту: Обавјештење Комисије (2016/Ц 262/01)] и
- Обавјештење Комисије о примјени чл. 87. и 88. Уговора о Европској заједници у области државне помоћи у облику гаранција ("Службени лист Европске уније", серија Ц, број 155, 20. 06. 2008) [у даљем тексту: Обавјештење Комисије (2008/Ц 155/02)].

3. Утврђивање чињеница

На основу достављених података, Савјет је у поступку утврдио слjedeће:

3.1. Предмет пријаве државне помоћи

Предмет пријаве је одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику Мјешовити холдинг "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обезвница у износу од 32.753.768,74 КМ.

3.2. Даваоци и корисник државне помоћи

Сходно Гаранцији Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године (у даљем тексту: Гаранција), Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске су гаранти, тј. даваоци предметне гаранције те, у складу с тим, представљају даваоце државне помоћи у смислу члана 3. став (2) Закона.

Корисник државне помоћи, у смислу члана 3. став (3) Закона, у конкретном случају је Мјешовити холдинг "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука (у даљем тексту: ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука), с обзиром на то да Гаранцијом коју су издали Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске гарантују ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука неопозиво и безусловно плаћање свих доспјелих ануитета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обезвница наведеног емитента.

3.3. Опис елемената гаранције и пратећих аката

У складу са Гаранцијом коју су издала наведена министарства Владе Републике Српске у име Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обезвница емитента МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, гарантује се неопозиво и безусловно плаћање свих доспјелих ануитета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обезвница емитента, под слjedeћим условима:

- вриједност емисије обезвница: 27.436.000,00 КМ,
- број обезвница које се емитују: 27.436,
- номинална вриједност по обезвници: 1000,00 КМ,
- каматна стопа на годишњем нивоу: 3,5%,
- рок доспијења: 10 година,
- исплата главнице и припадајуће камате у једнаким ануитетима - полугодишње,
- валутна клаузула: евро,
- износ гаранције: 32.753.768,74 КМ.

Сходно тачки 2. Гаранције, њен корисник је Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске као платни агент емисије предметних обезвница.

У складу са тачком 5. Гаранције, Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске као гаранти неопозиво и безусловно гарантују плаћање неплаћених обавеза по основу доспјелих ануитета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обезвница емитента до укупног износа од 32.753.768,74 КМ, без приговора било које врсте, по пријему првог писаног позива, односно до износа наведеног у захтјеву за плаћање по Гаранцији, када је корисник утврдио да емитент (ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука) није извршио своју обавезу уплате ануитета.

Тачком 6. предметне гаранције прописано је да ће, у случају доспјелог и неплаћеног ануитета од емитента (ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука), гаранти (Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске), након што утврде да је захтјев за плаћање основан, платити доспјеле неплаћене обавезе по основу доспјелих ануитета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обезвница емитента из буџета Републике Српске у року од највише 15 радних дана од дана пријема првог писаног позива корисника гаранције (Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске), за све вријеме трајања гаранције.

Рок важности Гаранције је 30 дана од дана доспијења последњег ануитета, односно до коначног измирења свих обавеза из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обезвница емитента и она је неопозива у наведеном року важности ове гаранције.

Намјена дугорочног задужења емисијом обезвница, дефинисана у тачки 4. Гаранције, јесте рефинансирање постојећег дуга, односно измирење дијела дугорочних кредитних обавеза обезбијеђених за Пројекат "Toshiba" и изградњу далековода, финансирање пренесених обавеза према буџету Републике Српске и пренесених обавеза према добављачима.

Уговором о регулисању међусобних права и обавеза по основу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21, за дугорочно задужење емисијом обезвница МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, закључен 03.08.2021. године између Министарства финансија и Министарства енергетике и рударства Републике Српске, као давалаца гаранције, са једне стране, и МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, као емитента, са друге стране (у даљем тексту: Уговор), емитент се обавезао да средства добијена емисијом обезвница користи искључиво за намјене дефинисане Одлуком Владе Републике Српске о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обезвница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 04/1-012-2-1428/21 од 13.05.2021. године, и тачком 4. Гаранције.

Емитент (ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука), у складу са чланом 7. Уговора, дужан је Министарству финансија, као инструмент осигурања издате гаранције, да достави 20 бјанко сопствених мјеница са назнаком "без протеста" са мјеничним изјавама и 21 бјанко потписан и овјерен налог за пренос средстава са изјавама о блокади рачуна емитента потписаним и овјереним од овлашћеног лица, списак отворених рачуна у пословним банкама и овјерене копије картона депонованих потписа.

3.4. Правни основ за издавање гаранције

Правни основ за издавање гаранције садржан је у одредбама Закона о задуживању, дугу и гаранцијама

Републике Српске. Сходно члану 38. наведеног закона, гаранција Републике Српске представља њену потенцијалну обавезу која постаје стварна обавеза у случају када зајмопримац није извршио отплату обавезе, у складу са условима из кредитног споразума, и ако су испуњени услови из гаранције, мора бити издата у писаној форми и у тренутку доспјелости на наплату, у складу са условима из гаранције, постаје дуг Републике Српске. Даље, чланом 41. став 3. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске прописано је да се одлуком Владе именује овлашћени потписник који у име Републике Српске потписује гаранцију, у складу са одредбама овог закона, док је чланом 42. истог закона одређено да се гаранције Републике Српске могу издати кредиту или зајмодавцу за гарантовање обавеза насталих задужењем јединица локалне самоуправе, фондова социјалне сигурности, Инвестиционо-развојне банке Републике Српске и фондова којима она управља, као и јавних предузећа и институција јавног сектора, у вези са финансирањем капиталних инвестиција које служе у јавне сврхе.

Такође, правни основ у конкретном случају представљају и Уредба о поступку издавања гаранција Републике Српске и Одлука Владе Републике Српске о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 04/1-012-2-1428/21 од 13.05.2021. године (у даљем тексту: Одлука Владе Републике Српске).

Наиме, Влада Републике Српске је наведеном одлуком дала сагласност за издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука у износу од 47.752.979,65 КМ, а у сврху рефинансирања постојећег дуга, односно измирења дијела дугорочних кредитних обавеза обезбијеђених за Пројекат "Toshiba" и изградњу далековода, финансирање пренесених обавеза према буџету Републике Српске и пренесених обавеза према добављачима и овластила министра финансија и министра енергетике и рударства да потпишу Гаранцију и Уговор о регулисању међусобних права и обавеза по основу Гаранције Републике Српске.

Узимајући у обзир наведено, утврђено је да су Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске издали предметну гаранцију у складу са одредбама Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске, Уредбом о поступку издавања гаранција Републике Српске и Одлуком Владе Републике Српске.

3.5. Опис, дјелатност, власничка структура и финансијско стање ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука

Одлуком ЈМДП "Електропривреда Републике Српске" од 17.08.1992. године основано је Зависно државно предузеће "Електрокрајина" п. о. Бања Лука. На основу одредаба Закона о приватизацији државног капитала у предузећима, Електрокрајина се 14.09.2005. године трансформисала у акционарско друштво у већинском власништву Мјешовитог холдинга "Електропривреда Републике Српске" а. д. Требиње. Друштво је повезано у МХ "Електропривреда Републике Српске" а. д. Требиње заједно са осталим предузећима која обављају електроенергетску дјелатност у Републици Српској у којима Матично предузеће има већинско учешће у капиталу.

Привредни субјекат ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука у правном промету послује под називом: Зависно предузеће "Електрокрајина" акционарско друштво Бања Лука, скраћени назив: ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, адреса: Краља Петра I Карађорђевића 95, 78000 Бања Лука, ЈИБ 4400855640000 и матични број јединственог регистра 1074440.

Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије (оператера дистрибутивног система) на подручју градова Бања Лука, Приједор, Градишка и 18 општина Републике Српске - Челинац, Котор-Варош, Кнежево, Нови Град, Костајница, Крупа на Уни, Козарска Дубица, Србац, Лакташи, Прњавор, Мркоњић-Град, Шипово, Рибник, Оштра Лука, Дринић, Источни Дрвар, Купрес и Језеро, у складу са Дозволом Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије, број 01-351-04-1/10-3/19. Наведену дозволу издала је Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: РЕРС) Рјешењем о издавању дозволе за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије, број 01-351-9/19/Р-131-304 од 26.12.2019. године, сходно одредбама члана 23. тачка 5. и члана 53. тада важећег Закона о електричној енергији ("Службени гласник РС", бр. 8/08, 34/09, 92/09 и 1/11).

Дозвола за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије издата је ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука са роком важења од пет година, почев од 28.12.2019. године.

Сходно наведеној дозволи, ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука дужно је да обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије као оператер дистрибутивног система у систему обавезе јавне услуге. Такође, ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука има право да наплати коришћење дистрибутивне мреже према одобреној тарифи на основу Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку.

У складу са тачком 6.10. предметне дозволе, ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука је обавезно уговором регулисати међусобне односе са независним оператером система, преносном компанијом, снабдјевачима/трговцима, произвођачима чији су електроенергетски објекти прикључени на дистрибутивну мрежу и крајњим купцима.

Сходно тачки 6.25. Дозволе, корисник дозволе дужан је да обезбиједи функционално и рачуноводствено раздвајање дјелатности дистрибуције електричне енергије од дјелатности снабдијевања купаца електричном енергијом у систему обавезе јавне услуге и осталих дјелатности, затим да обезбиједи правно раздвајање дјелатности дистрибуције електричне енергије од дјелатности снабдијевања квалификованих купаца електричном енергијом, те да обезбиједи одвојене рачуноводствене евиденције за дјелатност дистрибуције електричне енергије од осталих дјелатности и да примјењује Јединствени регулаторни контни план, а све с циљем ефикасног регулисања цијена и тарифа у систему обавезе јавне услуге.

Тачком 8.3. Дозволе прописано је да се у периоду важења издата дозвола може да пренесе на треће лице ако корисник дозволе прода свој посао или ако тражи да пренесе своју дозволу или контролисани (управљачки) интерес на то лице уз сагласности за пренос РЕРС-а.

У складу са одредбама тач. 8.4. и 8.5. Дозволе, РЕРС може да поништи и одузме издату дозволу.

Сходно одредбама Закона о електричној енергији, који је на снази од 01.01.2021. године, и Одлуци Владе Републике Српске, ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука је 01.04.2021. године престало да обавља дјелатност снабдијевања електричном енергијом крајњих потрошача и постало оператер дистрибутивног система (ОДС), а улогу снабдјевача преузео је МХ "ЕРС" - Матично предузеће а. д. Требиње.

Наиме, у складу са чланом 49. став (5) Закона о електричној енергији, оператеру дистрибутивног система није дозвољено да тргује електричном енергијом, осим купопродаје за покривање губитака у дистрибутивној мрежи и енергије дебаланса за ове сврхе, а, у складу са ставом (6) истог члана, оператеру дистрибутивног система није

дозвољено да предузима мјере које доводе до нарушавања конкуренције.

Чланом 46. став (2) Закона о електричној енергији прописано је да је оператер дистрибутивног система правно лице које посједује потребну дозволу и које је одговорно за рад, управљање, одржавање, развој и изградњу дистрибутивног система на одређеном географском подручју и, гдје је то могуће, његових међувеза са другим системима, те за обезбјеђивање дуготрајне способности система да задовољи разумну потражњу за дистрибуцијом електричне енергије.

Сходно одредби члана 49. став (2) Закона о електричној енергији, оператер дистрибутивног система обавља дјелатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом у складу са условима из дозволе за обављање дјелатности.

Финансијско стање

Из аката предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука констатујемо да је ријеч о акционарском друштву које се, с обзиром на број запослених радника, укупан годишњи приход и укупну вриједност пословне имовине, не може сматрати ни малим ни средњим предузећем. Имајући у виду наведене појмове, у складу са чланом 2. Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, констатујемо да је предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука велико предузеће.

На страни 25. Уредбе у наслову 4. Државна помоћ за санацију и реструктурисање привредних субјеката, поднаслов 4.1. Државна помоћ привредном субјекту у тешкоћама, чланом 29. одређен је појам привредног субјекта у тешкоћама. Како смо горе у тексту констатовали да је према члану 2. став (8) Уредбе предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука велико предузеће, то је чланом 29. став (1) ("Привредни субјекат је у тешкоћама ако је без државне интервенције готово извјестан престанак његовог пословања у краткорочном или дугорочном периоду и за који важи најмање једна од сљедећих околности:") тачка 4. прописано да се сматра да је велико предузеће у тешкоћама у случају "ако је великом привредном субјекту током посљедње двије године:

1. износ књиговодственог дуга и капитала привредног субјекта био већи од 7,5 и
2. ЕБИТДА коефицијент покрића камата привредног субјекта био нижи од 1,0."

Табела 1: Обрачун износа књиговодственог дуга и капитала предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука на основу годишњих финансијских извјештаја (у КМ) према подацима АПИФ-а Бања Лука

Година	Дугорочне обавезе (1)	Краткорочне обавезе (2)	Укупне обавезе (3) = (1) + (2)	Капитал (4)	Омјер књиговодственог дуга и капитала (5) = (3) / (4)	Испуњеност првог услова из Уредбе ¹ [(5) > 7,5]
2019.	75.580.896	140.063.200	215.644.096	294.269.685	0,73	НЕ
2020.	75.165.145	162.131.107	237.296.252	213.303.426	1,11	НЕ

Извор: На основу финансијских извјештаја предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука према подацима АПИФ-а Бања Лука

На основу исказаних израчуна из Табеле број 1, за обје посматране године омјер књиговодственог дуга и капитала био је испод 7,50.

Табела 2: Обрачун ЕБИТДА коефицијента покрића камата предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука на основу годишњих финансијских извјештаја

Година	ЕБИТДА (1)	Расходи камата (позиција 240) (2)	ЕБИТДА коефицијент покрића камата (3) = (1) / (2)	Испуњеност другог услова из Уредбе ² [(3) < 1]
2019.	18.441.366	2.040.339	9,038	НЕ
2020.	3.164.403	1.683.924	1,879	НЕ

Извор: На основу финансијских извјештаја предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука

ЕБИТДА (енгл. *Earnings Before, Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*) је добитак прије камате, пореза и амортизације

ЕБИТДА = добит прије камата и пореза (ЕБИТ или оперативна добит) + амортизација

ОПЕРАТИВНА ДОБИТ = ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ - ПОСЛОВНИ РАСХОДИ, тј.

ЕБИТДА = (ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ - ПОСЛОВНИ РАСХОДИ) + АМОРТИЗАЦИЈА

$ЕБИТДА_{2019} = 201$ (пословни приходи) - 216 (пословни расходи) + 224 (амортизација) = $220.239.772 - 223.151.415 + 21.353.009 = 18.441.366$

$ЕБИТДА_{2020} = 201$ (пословни приходи) - 216 (пословни расходи) + 224 (амортизација) = $176.332.473 - 195.016.554 + 21.848.484 = 3.164.403$

На основу приказаних прорачуна урађених на основу годишњих финансијских извјештаја за 2019. и 2020. предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за обје посматране године, ЕБИТДА коефицијент покрића камата предузећа "Електрокрајина" а. д. Бања Лука био је изнад 1.

Приликом анализе привредног субјекта у тешкоћама, на њега се примјењује члан 29. став (1) тачка 4) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, те према истом за предузеће тог статуса не сматра

¹ Ако је великом привредном субјекту током посљедње двије године износ књиговодственог дуга и капитала био већи од 7,5

² Ако је великом привредном субјекту током посљедње двије године ЕБИТДА коефицијент покрића камата привредног субјекта био нижи од 1,0

се да је у тешкоћама јер нису испуњена сљедећа два кумулативна услова: да му је током последње двије године износ књиговодственог дуга и капитала већи од 7,5 и EBITDA коефицијент покрића камата нижи од 1.

У вријеме вршења процјене предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука не испуњава услове за било који од два финансијска параметра да би се сматрало да је у финансијским тешкоћама онако како је то прописано Уредбом о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској.

Закључујемо да у вријеме вршења процјене предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука није у тешкоћама.

3.6. Образложење пријаве државне помоћи

Подносилац предметне пријаве, Министарство енергетике и рударства Републике Српске, у Обрасцу пријаве навео је да у конкретном случају додјеле гаранције ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука нема нарушавања конкуренције зато што ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука као оператер дистрибутивног система обавља дјелатност која није либерализована и отворена за тржишну конкуренцију, јер је ријеч о природном монопољу гдје не постоји могућност за стварање конкурентских услова на тржишту.

Наведени став подносилац пријаве образлаже у тачки 17. Обрасца пријаве наводећи да је, сходно одредбама Закона о електричној енергији и одговарајућим актима Владе Републике Српске од 01.04.2021. године, у Републици Српској тржишна дјелатност снабдијевања одвојена од електродистрибуције, те да се оператери дистрибутивног система могу да баве искључиво дјелатношћу дистрибуције и да више не обављају ни једну тржишну дјелатност, позивајући се на члан 49. ст. (5) и (6) Закона о електричној енергији којим је прописано да оператеру дистрибутивног система није дозвољено да тргује електричном енергијом, осим купопродаје за покривање губитака у дистрибутивној мрежи и енергије дебаланса за ове сврхе, те да предузима мјере које доводе до нарушавања конкуренције.

3.7. Мишљење органа за спровођење Закона на пријаву државне помоћи

У смислу члана 14. став (1) Закона, Министарство финансија Републике Српске је својим актом дало консултативно мишљење, број 06.10/421-237-1/21 од 01.06.2021. године, на пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске која се односи на издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука.

У наведеном мишљењу Министарство финансија Републике Српске истиче да Гаранција Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука на цјелокупан износ задужења у износу од 47.752.979,65 КМ представља државну помоћ из члана 3. став (1) Закона, јер Република Српска у конкретном случају преузима на себе ризик од плаћања доспјелих обавеза по обвезницама ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука.

Такође, у свом мишљењу Министарство финансија Републике Српске истакло је да предметна гаранција Републике Српске не би представљала државну помоћ. Потребно је да ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, у складу са чланом 137. став (1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, уз претпоставку испуњености осталих услова, плати тржишну премију за гаранцију обрачунату примјеном тржишних принципа.

4. Доношење одлуке

Савјет је разматрао пријаву Министарства саобраћаја и веза Републике Српске на 121. сједници, одржаној 29. јуна 2022. године. Приликом доношења одлуке, Савјет је узео у обзир цјелокупну достављену документацију.

С обзиром на то да су Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске издали Гаранцију Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и

05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, за дугорочно задужење емисијом обвезница емитента ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, а да се, сходно члану 2. тачка 16) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, као датум додјеле помоћи означава дан на који је, на основу прописа Републике Српске, корисник стекао право на примање помоћи, Савјет је провео поступак *ex post* одобрења, у складу са чланом 12. став (7) Закона.

Наиме, Савјет је закључио да је у конкретном случају помоћ већ додијељена ступањем на снагу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, узимајући у обзир и тачку 2.1. Обавјештења Комисије (2008/Ц 155/02) којом је прописано да је помоћ додијељена у тренутку када се гаранција издаје, а не у тренутку када се она позива на наплату или у тренутку када се извршава плаћање према условима из гаранције.

Савјет је првенствено током поступка требао да утврди да ли помоћ додијељена у облику гаранције кориснику ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница представља државну помоћ из члана 3. став (1) Закона.

Приликом утврђивања да ли додјела помоћи у облику гаранције кориснику ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука представља државну помоћ, Савјет је размотрио јесу ли испуњени сви услови из члана 3. став (1) Закона, односно да ли је ријеч о трансферу државних средстава; да ли се додјелом предметне гаранције кориснику пружа економска предност коју он не би стекао у нормалним тржишним условима, односно путем сопствене ефикасности пословања; да ли се предметна гаранција додијељује кориснику на селективној основи, односно на селективан начин, чиме се даје предност одређеним привредним субјектима или одређеним привредним секторима, и да ли се додјелом предложене гаранције нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, стављањем у повољнији положај одређених привредних субјеката или производње или трговине одређених производа или пружања одређених услуга у мјери у којој то утиче на испуњавање међународних обавеза Босне и Херцеговине из ове области, односно на трговину између Босне и Херцеговине и ЕУ.

С обзиром на то да су одредбом члана 137. став (1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској само прописани услови када државна гаранција није инструмент додјеле државне помоћи, Савјет је у поступку најприје утврђивао испуњење наведених услова:

- 1) да привредни субјекат није у тешкоћама;
- 2) да је гаранција повезана са посебном финансијском трансакцијом, на фиксни износ и фиксни период;
- 3) да гаранција не покрива више од 80% неизмиреног кредита или друге финансијске обавезе корисника, с тим да се ово ограничење не односи на:
 1. гаранције које покривају дужничке обвезнице или
 2. гаранције дате с циљем финансирања привредног субјекта чија је искључива дјелатност пружање услуга од општег економског интереса, а гаранцију даје орган који је повјерио вршење услуга од општег економског интереса;

- 4) да се премија за гаранцију обрачунава примјеном тржишних принципа.

На основу показатеља из Биланса стања и успјеха за 2019. и 2020. годину описаних у тачки 3.5. образложења, Савјет је утврдио да ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука није у тешкоћама, сходно члану 29. став (5) тач. 1) и 2) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској. Наиме, омјер књиговодственог дуга и капитала није био већи од 7,5, а ЕБИТДА коефицијент покрића камата није био нижи од 1,0, чиме је испуњен услов из члана 137. став (1) тачка 1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској.

На основу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, и Уговора о регулисању међусобних права и обавеза по основу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21, за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, закљученог 03.08.2021. године између Министарства финансија и Министарства енергетике и рударства Републике Српске, као давалаца гаранције, са једне стране, и МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, као емитента, са друге стране, закључили смо да је предметна гаранција повезана са посебном финансијском трансакцијом - емисијом обвезница емитента ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, на фиксни износ од 32.753.768,74 КМ и фиксни период од десет година, чиме је испуњен услов из члана 137. став (1) тачка 2) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској.

Будући да Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске предметном гаранцијом неопозиво и безусловно гарантује плаћање свих неплаћених обавеза ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука по основу доспјелих анuitета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обвезница емитента до укупног износа од 32.753.768,74 КМ (вриједност емисије 27.436.000,00 КМ увећана за камату од 3,5% на годишњем нивоу), односно да Република Српска гарантује за укупне обавезе (100%) емитента обвезница ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука према Централном регистру хартија од вриједности Републике Српске као кориснику гаранције, а да се услов члана 137. став (1) тачка 3) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској да гаранција не покрива више од 80% неизмирене финансијске обавезе корисника не односи на гаранције које покривају дужничке обвезнице сходно подтачки 1. наведене тачке, Савјет је утврдио да је наведени услов испуњен.

С обзиром на то да Гаранцијом Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, и Уговором о регулисању међусобних права и обавеза по основу Гаранције Републике Српске није прописана обавеза привредном субјекту ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука да Министарству финансија и Министарству енергетике и рударства Републике Српске, као даваоцима гаранције за његово дугорочно задужење емисијом обвезница, плати премију за гаранцију, обрачунату примјеном тржишних принципа, Савјет је утврдио да није испуњен услов из члана 137. став (1) тачка 4) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској.

Узимајући у обзир наведено, Савјет је у поступку утврдио да у случају издавања предметне гаранције, издате за дугорочно задужење ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука емисијом сопствених обвезница, нису кумулативно испуњени сви услови из члана 137. Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској

који искључују постојање државне помоћи будући да за гаранцију није плаћена тржишна премија.

Сходно наведеном, Савјет је утврђивао јесу ли испуњени сви услови из члана 3. став (1) Закона, односно да ли додјела помоћи у облику гаранције кориснику ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука представља државну помоћ.

Савјет је у поступку утврдио да је услов из члана 3. став (1) Закона који се односи на пренос државних средстава испуњен, будући да Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске, сходно издатој гаранцији Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, преузимају ризик плаћања свих неплаћених обавеза ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука по основу доспјелих анuitета из дугорочних дужничких хартија од вриједности - обвезница, те да нису наплатили адекватну накнаду у виду тржишне премије ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука.

Наиме, сходно тачки 2.1. Обавјештења Комисије (2008/Ц 155/02), гаранције које је директно дала држава, тј. централне или локалне власти, као и гаранције које су путем извора државе дала друга тијела под контролом државе, као на примјер предузетници, а која се могу приписати јавној власти, могу се сматрати државном помоћи. Такође, истом тачком Обавјештења Комисије (2008/Ц 155/02) прописано је да погодност државне гаранције јесте та да ризик повезан са гаранцијом сноси држава и за то прихватање ризика од стране државе, у нормалним околностима, требало би платити одговарајућу накнаду, те ако се држава одрекне те накнаде, то истовремено представља корист за предузетника и исцрпљивање државних средстава па, у складу с тим, чак и ако се никад не изврши плаћање према условима из гаранције, свеједно је ријеч о државној помоћи.

Када је у питању други услов из члана 3. став (1) Закона, Савјет је у поступку утврдио да је он испуњен, јер је издавањем предметне гаранције корисник ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука стекао економску предност коју не би стекао у нормалним тржишним условима, односно путем сопствене ефикасности пословања, с обзиром да за њу није платило тржишну премију Републици Српској и што се без гаранције Републике Српске наведено предузеће не би могло задужити емисијом сопствених обвезница.

Даље, Савјет је у поступку утврдио да је трећи услов из члана 3. став (1) Закона испуњен, с обзиром на то да је помоћ у облику гаранције додијељена на селективној основи, односно на селективан начин, јер је додјелом дата предност само једном тачно одређеном привредном субјекту. Наиме, да би овај услов био испуњен, потребно је утврдити да се додјелом државне помоћи стављају у повољнији положај одређени привредни субјекти, одређени сектори привреде или производња/трговина одређених производа.

У конкретном случају Савјет је утврдио да се предметном гаранцијом ставља у повољнији положај, односно фаворизује само један привредни субјекат - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за чије је задужење емисијом обвезница издата државна гаранција.

Што се тиче четвртог услова из члана 3. став (1) Закона, који се односи на нарушавање и постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту стављањем у повољнији положај одређених привредних субјеката или производње или трговине одређених производа или пружања одређених услуга у мјери у којој то утиче на испуњавање међународних обавеза Босне и Херцеговине из ове области, односно на трговину између Босне и Херцеговине и ЕУ, Савјет је у поступку утврдио да издавањем предметне гаранције ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница постоји опасност од нарушавања конкуренције и утицај на трговину, јер се ЗП

"Електрокрајина" а. д. Бања Лука ставља у повољнији положај у односу на конкуренте.

Наиме, сходно тачки 187. Обавјештења Комисије (2016/Ц 262/01), којом је прописано да нарушавање конкуренције на тржишту, у смислу члана 107. став 1. Уговора о функционисању Европске уније, обично постоји када држава додијели финансијску предност неком предузетнику у либерализованом сектору у коме постоји или би могла да постоји конкуренција на тржишту, док се у тачки 188. наведеног обавјештења истиче да, у складу са законодавством ЕУ, правни монопол постоји када је одређена услуга законодавством или регулаторним мјерама резервисана за искључивог пружаоца, при чему је свим другим привредним субјектима јасно забрањено пружање таквих услуга, Савјет је утврдио да је тржиште електричне енергије у Републици Српској либерализовано ступањем на снагу Закона о електричној енергији који је ступио на снагу 01.01.2021. године

У складу са одредбом члана 46. став (2) Закона о електричној енергији, којом је прописано да је оператер дистрибутивног система правно лице које има потребну дозволу и које је одговорно за рад, управљање, одржавање, развој и изградњу дистрибутивног система на одређеном географском подручју, Савјет је утврдио да ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука нема правни монопол на обављање електроенергетске дјелатности дистрибуције електричне енергије, него је јасно да и друга правна лица могу поднијети захтјев РЕРС-у за добијање потребне дозволе.

Узимајући у обзир Дозволу Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије, број 01-351-04-1/10-3/19, која је издата у складу са тада важећим Законом о електричној енергији ("Службени гласник РС", бр. 8/08, 34/09, 92/09 и 1/11), сходно којој ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије (оператера дистрибутивног система) на тачно одређеном географском подручју Републике Српске почев од 28.12.2019. до 28.12.2024. године, Савјет је утврдио да ће истеком наведене дозволе ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука и други привредни субјекти имати право да поднесу захтјев за добијање дозволе за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије (оператера дистрибутивног система) на наведеном подручју Републике Српске.

Сходно чињеници да је рок важења предметне гаранције издате ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука десет година, тј. до 2031. године, Савјет је утврдио да се додјелом предметне државне помоћи у облику гаранције ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука ставља у повољнији положај у односу на конкуренте, односно привредне субјекте који ће бити заинтересовани за добијање дозволе за оператера дистрибутивног система, након истека важеће дозволе РЕРС-а ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, 2024. године, јер се додјелом предметне државне помоћи јача конкурентски положај ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, а што ће посљедице смањити вјероватноћу да ће се било који алтернативни оператер надметати за дозволу за обављање дистрибуције електричне енергије када истекне тренутна дозвола ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука.

Наведени став Савјета потврђује и тачка 189. Обавјештења Комисије (2016/Ц 262/01), којом је прописано да би јавном помоћи могла да буде нарушена конкуренција чак и ако се њом не помаже предузетнику примаоцу да се прошири и стекне тржишни удио, него је довољно да му се државном помоћи омогућава задржавање снажнијег конкурентског положаја од онога који би имао да му помоћ није пружена.

Такође, с обзиром на то да се електричном енергијом која се испоручује путем дистрибутивног система конкурише

(ма колико минимално или потенцијално) осталим енергентима за гријање које користе привредни субјекти и домаћинства и које испоручују друге компаније које дјелују у БиХ, Савјет је утврдио да државна помоћ у облику гаранције за ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, као оператеру дистрибутивног система, фаворизује електричну енергију у односу на друге изворе енергије који би могли да замијене електричну енергију за неке намјене, што није у складу са међународним обавезама Босне и Херцеговине, тачније чланом 18. став 1. тачка ц) Уговора о оснивању Енергетске заједнице ("Службени гласник БиХ", број 09/06 - издање Међународни уговори), којим је прописано да свака јавна помоћ која ремети или пријети да ће пореметити конкуренцију тиме што фаворизује одређена предузећа или одређене енергетске ресурсе, није спојива са правилним функционисањем овог уговора у мјери у којој то може да утиче на трговину мрежном енергијом између уговорних страна.

Наведени став Савјета да се додјелом државне помоћи у облику гаранције нарушава конкуренција или постоји опасност од нарушавања конкуренције потврђује и Одлука Европске комисије СА.38918 (2014/Н) од 03.02.2015. године у предмету додјеле кредита регионалним оператерима дистрибутивних мрежа за олакшавање прикључка производње електричне енергије из обновљивих извора у Краљевини Шведској: "Параграф 25: Електрична енергија је предмет трговине у цијелом Европском економском простору, тако да се наведеном мјером утиче на трговину. Такође, пријављена мјера нарушава или пријети да наруши конкуренцију јер ће од ње имати користи регионални мрежни оператери који аплицирају за ту помоћ и имају планове улагања у проширење својих мрежа у односу на друге мрежне оператере који би потенцијално, такође, могли да прикључе електричну енергију из нових производних капацитета ако би се одговарајуће јачање мреже одвијало кроз властите инвестиције или би се финансирало путем мрежних накнада које плаћају сами произвођачи електричне енергије на основу тренутног регулаторног режима у Шведској."

Када је у питању утицај на трговину, Савјет је утврдио да се додјелом државне помоћи у облику гаранције ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука утиче на трговину јер се њом јача положај ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука у односу на друге оператере дистрибутивног система, који би могли да поднесу захтјев РЕРС-у за издавање дозволе за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије на наведеном географском подручју Републике Српске.

Наиме, тачком 191. Обавјештења Комисије (2016/Ц 262/01) прописано је да се може сматрати да јавна помоћ може да има учинак на трговину између држава чланица чак и ако корисник није директно укључен у прекограничну трговину (напримјер, због субвенције би оператерима у другим државама чланицама могло бити теже да уђу на тржиште одржавањем или повећавањем локалне понуде).

Узимајући у обзир наведено, Савјет је утврдио да гаранција издата од Министарства финансија и Министарства енергетике и рударства Републике Српске за дугорочно задужење ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука емисијом сопствених облигација представља државну помоћ из члана 3. став (1) Закона јер су кумулативно испуњени претходно наведени услови.

С обзиром на то да је државна помоћ у облику гаранције већ додијелена ступањем на снагу Гаранције Републике Српске, бр. 06.08/440-49/21 и 05.05/012-975-5/21 од 03.08.2021. године, Савјет је закључио да је она незаконита сходно Закону јер је издата без претходног одобрења Савјета. Наиме, чланом 12. став (6) Закона прописано је да давалац државне помоћи може кориснику да додијели државну помоћ

искључиво након што то одобри Савјет, док је чланом 5. став (3) прописано да је државна помоћ додијељена супротно члану 12. овог закона незаконита и подлијеже поврату у складу са одредбама члана 18. овог закона.

Сходно члану 12. став (7) Закона, Савјет је у поступку *ex post* контроле утврдио да предметна државна помоћ није усклађена са Законом и подзаконским актима усвојеним на основу њега, јер предметна државна помоћ у облику гаранције није усклађена ни са једном категоријом државне помоћи из члана 1. став (2) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској.

У складу са наведеним, Савјет је одлучио као у тачки 1. диспозитива овог рјешења.

С обзиром на то да је чланом 18. став (3) Закона прописано да ако се *ex post* контролом утврде неправилности, Савјет одређује даваоцу државне помоћи рок од најдуже 90 дана да оклони утврђене неправилности, Савјет је у поступку утврдио да се неправилност у конкретном случају огледа у неиспуњавању свих критеријума из члана 137. став (1) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, односно услова из тачке 4) наведеног члана, с обзиром на то да за предметну гаранцију није плаћена премија обрачуната примјеном тржишних принципа.

У сврху отклањања утврђене неправилности, даваоци државне помоћи, Министарство финансија и Министарство енергетике и рударства Републике Српске, дужни су да наплате тржишну премију за издату гаранцију од ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, утврђену у складу са чланом 6. Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској и одредбама Обавјештења Комисије (2008/Ц 155/02) и Обавјештења Комисије ЕУ о ревизији методе о одређивању референтних и дисконтних стопа ("Службени лист ЕУ", бр. Ц 14/2008).

На тај начин би испунили услов из члана 137. став (1) тачка 4) Уредбе о намјени, критеријумима и условима за додјелу државне помоћи у Републици Српској, а будући да је Савјет у поступку утврдио да су остали услови из члана 137. став (1) наведене уредбе испуњени, предметна гаранција не би представљала инструмент додјеле државне помоћи.

Савјет је, у складу са наведеним, одлучио као у тачки 2. диспозитива овог рјешења.

У складу са чланом 18. став (3) Закона, којим је прописано да, ако давалац државне помоћи не оклони неправилности, Савјет доноси негативну одлуку из члана 12. став (3) тачка д) овог закона и утврђује обавезу поврата износа додијељене државне помоћи од корисника у висини утврђених неправилности, увећаном за износ затезних камата које теку од дана када су се утврђене неправилности појавиле до дана поврата њеног износа, Савјет је одлучио као у тачки 3. диспозитива овог рјешења.

Упутство о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Број УП/И 03-26-1-54-4/21
29. јуна 2022. године
Источно Сарајево

Предсједавајућа
Савјета за државну помоћ БиХ
Др **Радмила Чичковић**, с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

483

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09), чл. 14. став (1) и 129. Закона о

зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18) и члана 40. Закона о облигационим односима у цивилном зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 51/15), генерални директор Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ПРАВИЛНИКА О НАДЗОРУ У CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU

Члан 1.

У члану 17. тачка h) Правилника о надзору у цивилном зракопловству ("Службени гласник БиХ", бр. 22/16, 55/18 и 5/19) (у даљем тексту: Правилника) мијенја се и гласи:

"h) финансијске способности зракопловних субјеката у складу са прописима које доноси BHDCA";

У члану 17. иза тачке h) Правилника додаје се нова тачка i) која гласи:

"i) заштите права путника."

Члан 2.

Члан 24. а) мијенја се и гласи:

"Члан 24. а)

(Инспектор за провјеру финансијске способности авио-пријевозника, аеродрома, пружатеља услуга опслуживања на земљи и самоопслуживања, организације за одржавање зракоплова и пружатеља услуга у зрачној пловидби)

Инспектор за провјеру финансијске способности авио-пријевозника, аеродрома, пружатеља услуга опслуживања на земљи и самоопслуживања, организације за одржавање зракоплова и пружатеља услуга у зрачној пловидби је овлаштен за инспекцијски надзор над провјером финансијске способности ових субјеката за обављање свих активности за које им је BHDCA издала сертификат/дозволу/potvrdu."

Члан 3.

Иза члана 24. а) додаје се нови члан 24. б) који гласи:

"Члан 24. б)

Инспектор за заштиту права путника је овлаштен за инспекцијски надзор над provođenjem одредаба закона којим се уређује област облигационих односа у цивилном зракопловству, у дијелу који се односи на заштиту права путника."

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-507-3/22
19. јула 2022. године
Бања Лука

Генерални директор
Ћедомир Шушњар, с. р.

Темелјем чл. 16. и 61. ставак (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09), чл. 14. ставак (1) и 129. Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18) и члана 40. Закона о облигационим односима у цивилном зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 51/15), генерални директор Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ПРАВИЛНИКА О НАДЗОРУ У CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU

Чланак 1.

У чланку 17. тачка h) Правилника о надзору у цивилном зракопловству ("Службени гласник БиХ", бр. 22/16, 55/18 и 5/19) (у даљем тексту: Правилника) мијенја се и гласи:

"h) финансијске способности зракопловних субјеката у складу са прописима које доноси BHDCA";

У чланку 17. иза тачке h) Правилника додаје се нова тачка i) која гласи: